

Rajta huszár, csak előre!
 Véred hull bár a mezőre,
 Rajta huszár, a magyar
 Hős míg él és hős, ha hal!

(Lampérth Géza fordítása).

Az eredeti német vers „Der Honvedhusar ein Reiterlied aus Oesterreich-Ungarns grosser Zeit“ címmel a világháborúban s a következő megjegyzéssel jelent meg: „A kraszniki csata után az egyik német kórházba egy honvédhuzárt vittek súlyos sebesülten, aki kis kendőben hazai földet szorongatott, amelyet édesanyja adott neki búcsúzáskor, hogy ha halálosan megsebesül, magyar földön hajtsa fejét örök álomra“.

A részvét.

A legtöbb embert annyira befoglalják saját valódi vagy képzelt sebei, hogy mások sebeit legföljebb ha egyszer megnézi kíváncsiságból, de igazi szeretetre nem képes. De sokan nem is akarják látni azokat a borzasztó sebeket, melyeket jobbra-balra osztogat az élet, mert az ilyen betekintés az élet sötét oldalába zavarná örömeiket és felhúzná idegeiket.

Milyen kevesen vannak, akik igazán, szívből megtudnak hallgatni valakit! Milyen kevés komolyság szól azokból a kérdésekből, amelyek hogylétünket tudakolják! Aki kimerítően akar válaszolni az ilyen kérdésre, a legtöbb kérdező azonnal elhallgattatja vagy ha nem, értésére adja, hogy mindezt nem komolyan kérdezte? Csak úgy, megszokásból. Egyszer egy király a világot nem ismerő tudóstól felesége hogyléte felől érdeklődött. „Ó, felség, a szegény asszony már hetek óta...“ „Ne részletezze kérem...“ — szakította félbe a király. Nemcsak királytól telik ki az ilyen felelet, ott lebeg az nagyon sok ember ajkán, ha valaki komolyan veszi a hogylétet tudakozó kérdésüket.

Végül aztán ezer közül tud hallgatni egy, aki igazán, igénytelenül meghallgatja azt, amit kérdezett. Ezek tudnak kellő időben beszélni a fáradtakkal. Pedig ezt a tapintatot el lehet sajátítani, ha valaki egyáltalában szeretni akar. A dolog azon mulik, bele tudjuk-e élni magunkat mások helyzetébe? Ha ebben az értelemben gyakoroljuk magunkat az igazi részvételben, nemcsak a betegekkel, hanem más emberekkel szemben is, kikkel sorsunk összehoz, akkor nemcsak azt a boldogságot fogjuk élvezni, amely meg van ígérve a békeeséseknek, hanem más tapasztalatra is jutunk: az a lelki szabadság, mely után legjobb óráinkban mindnyájan vágyódunk, csak annak adatik meg, aki kimenekült önzése karmaiból. Amint

megszületik a szeretet, meghal a legsötétebb zsarnok, az „önzés“.

A részvét nemcsak a nők feladata és hivatása, hanem a férfiaké is. Ez a szép érzés egyáltalában nem gyöngíti az igazi férfiasságot, sőt ellenkezőleg, a gondoskodó szeretet mindig a legerősebb természetekre hat legnagyobb mértékben. Az erős és mások megsegítése elválaszthatatlanok egymástól.

(*Perlaky Lajos.*)

ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS.

Kőrösi Csoma Sándor.

Nem könnyű Kőrösi Csoma Sándorról szólani, mert ő mindig hallgatott magáról: utazott és dolgozott. Egy eszméretette életét: hogy megkeresse a magyarság rokonait valahol Jugriában. Élete mögött nincsenek titkok, mégis ki érti meg rettenetes vállalkozását? Csak a nagy dolgok ilyen egyszerűek és érthetetlenek.

Kőrösi Csoma Sándor 1784 március 27-én született a háromszéki megyei Kőrösön. Amíg élt, természetesen hivalkodással viselte a Kőrösi előnevet, halála után Kőrös község tisztelte meg magát, amikor Csomakőrösre változtatta nevét. Egyszerű lófő családból való volt s a vidék kemény időjárása, a nemere korán megedzette. Keskenyarcú, karcsú, középtermetű, igénytelen, kitűnő modorú, vasszorgalmú, becsületes, zárkózott természetű volt. 1799-től 1807-ig a nagyenyedi kollégium tanulója és már ott melegítették fel benne tanárai a tudományok iránti szeretetet, mely haláláig olthatatlan szerelemmé vált. 1815-től 1818-ig a göttingeni egyetemen tanul, ott hallott az ugorokról, Jugriáról s a német professzorok ötletei nyomán Magyarországra már kész elhatározással tért vissza, hogy amint lehet, innen Keletnek veszi útját.

1819 novemberében indult útnak gyalog, zsebében 200 forinttal s ezzel megkezdődött a világtörténelem egyik legcsodálatosabb utazása. Háta mögött kedves arcok, ismerős föld és beszéd, előtte egy délibáb hívogatása, ismeretlen veszedelmek, idegen fajok és nyelvek zürzavara. Terve szerint Odesszán át Moszkva felé akart indulni, de a sors másfelé terelte. Bukaresten, Szófián, Rhodoszon át részben gyalog, részben hajón vándorol és hányódik s nagynehezen Alexandriában köt ki. Itt hosszabb időt szeretett volna tölteni, hogy megtanuljon arabul és megismerje az arab forrásműveket, de kiütött a pestis és ismét hajón van, eléri Ciprust, onnan